

**TOMASZ ROŻEK
POLECA**

JAROSŁAW DANIELAK

GDZIE JEST WIĘCEJ?

GEOGRAFIA

**Nauka
to lubię**

Jarosław Danielak
GDZIE JEST WIĘCEJ?
geografia

© by Wydawnictwo Nauka. To Lubię
and Agencja Wydawnicza AD FONTES, 2026

All rights reserved.
Wszystkie prawa zastrzeżone.
Kopiowanie, udostępnianie i rozpowszechnianie całości
lub fragmentów bez pisemnej zgody wydawnictwa zabronione.

Ilustracje: Shutterstock.com
Opracowanie graficzne i skład: Jarosław Danielak
Korekta: Bożena Dembińska

ISBN 978-83-979672-7-4 (druk)
ISBN 978-83-979672-8-1 (PDF)

Wydawcy:
AD FONTES Agencja Wydawnicza
www.ad-fontes.pl

Wydawnictwo Nauka. To Lubię
www.naukatolubie.org

Kontakt do producenta:
Fundacja Nauka. To Lubię
ul. Konarskiego 18C, 44-100 Gliwice
e-mail: wydawnictwo@naukatolubie.org

sklep.naukatolubie.org

GDZIE JEST WIĘCEJ

LUDZI

?

1.

W Europie czy w Azji?

2.

**Na półkuli północnej
czy na półkuli południowej?**

3.

W Polsce czy w Australii?

1.

W AZJI

W Azji mieszka blisko 60% wszystkich ludzi na świecie, czyli około 4,8 miliarda. Samą aglomerację Tokio zamieszkują blisko 33 miliony ludzi. To prawie tyle, co całą Polskę! Europa wypada skromnie – ma „tylko” 745 milionów mieszkańców, więc na jednego Europejczyka przypada aż sześciu Azjatów. Jednym z powodów tak dużego zaludnienia części Azji była uprawa ryżu. Jest on bardzo wydajny, a w ciepłym klimacie można czasem zebrać nawet kilka plonów rocznie. Dzięki temu niewielkie pola pozwalały wyżywić liczne rodziny. Sprzyjały temu również żyzne doliny rzek, rozwinięte systemy nawadniania i tysiące lat rozwoju rolnictwa.

2.

NA PÓŁKULI PÓŁNOCNEJ

Choć mówimy o dwóch równych połowach Ziemi, nie jest to wyrównany pojedynek. Na półkuli północnej, czyli tej „na górze”, nad równikiem mieszka niemal 90% wszystkich ludzi. Jedną z głównych przyczyn jest większa powierzchnia lądów – znajduje się tam około 68% wszystkich lądów świata. To właśnie na tej półkuli leżą cała Europa i Ameryka Północna, niemal cała Azja i spora część Afryki. Półkula południowa to prawie w całości wodny świat – woda pokrywa aż około 81% jej powierzchni.

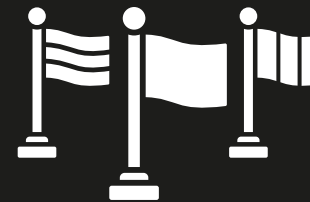

3.

W POLSCE

To może być dla Ciebie spore zaskoczenie, bo Australia na mapie wygląda jak prawdziwy olbrzym, a Polska przy niej wydaje się małutka. Mimo to w naszym kraju mieszka więcej osób – około 37 milionów. Tymczasem w ogromnej Australii – tylko 27 milionów (za to kangurów jest więcej niż ludzi!). Większość wnętrza Australii zajmują tereny suche, na których brakuje wody i ziemi dobrej do uprawy. W Polsce znacznie większa część kraju zapewnia dogodne warunki do życia i prowadzenia gospodarstw.

GDZIE JEST WIĘCEJ PAŃSTW

?

1.

W Europie **czy** w Afryce?

2.

Na Karaibach **czy** na Bałkanach?

3.

W Ameryce Północnej **czy** w Ameryce Południowej?

1.

W AFRYCE

Jeśli uznać wszystkie, nawet te sporne, to na świecie mamy 197 państw. Afryka ma ich najwięcej, bo aż 54. Ten ogromny kontynent zmieściłby Stany Zjednoczone, Chiny, Indie i prawie całą Europę. Największe państwo Afryki, Algieria, jest ponad siedem razy większe od Polski! Europa, choć jest około trzech razy mniejsza od Afryki, ma tylko 10 państw mniej, czyli 44. Niektóre są naprawdę maciupkie, jak Monako czy Watykan, który można przejść wszcz w kilkanaście minut – mniej więcej tyle, ile trwa szkolna przerwa.

2.

NA KARAIBACH

Karaiby to region obejmujący ponad 7 tysięcy wysp, wysepek, raf i piaszczystych ławic, położonych pomiędzy Ameryką Północną a Południową. Znajduje się tam 13 niezależnych państw, między innymi Jamajka, Dominikana i Kuba. To właśnie między tymi wyspami niegdyś krążyli groźni piraci! Bałkany to z kolei górzisty region w południowo-wschodniej Europie. Ich granice nie są dokładnie ustalone, ale przyjmuje się, że obejmują 12 państw (choć Turcję i Grecję częściowo), w tym chętnie odwiedzaną podczas wakacji Chorwację. Karaiby wygrywają, ale tylko jedną flagą!

3.

W AMERYCE PÓŁNOCNEJ

Ameryka Północna to nie tylko giganty – Kanada, Stany Zjednoczone i Meksyk – lecz także 7 państw Ameryki Środkowej oraz 13 państw karaibskich. Łącznie znajdują się tam 23 niepodległe państwa. W Ameryce Południowej jest ich prawie o połowę mniej – tylko 12. W kontynentalnej części Ameryki Południowej leży również Gujana Francuska. Nie jest ona jednak osobnym państwem, lecz częścią Francji, choć od Paryża dzielą ją tysiące kilometrów. Dlatego nie zmienia wyniku naszego porównania.

GDZIE JEST WIĘCEJ

WYSP

?

1.

W Indonezji czy w Szwecji?

2.

Na Hawajach czy na Seszelach?

3.

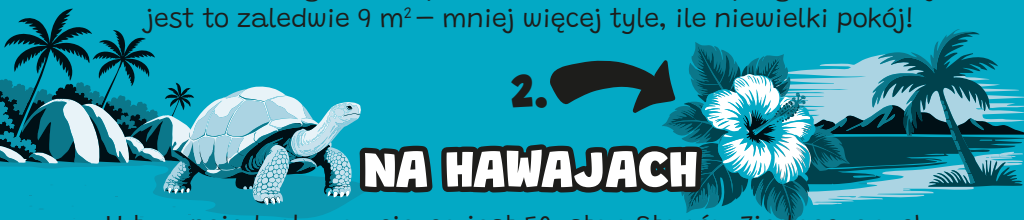
Na jeziorze Bajkał
czy na Lake of the Woods?

1.

W SZWECJI

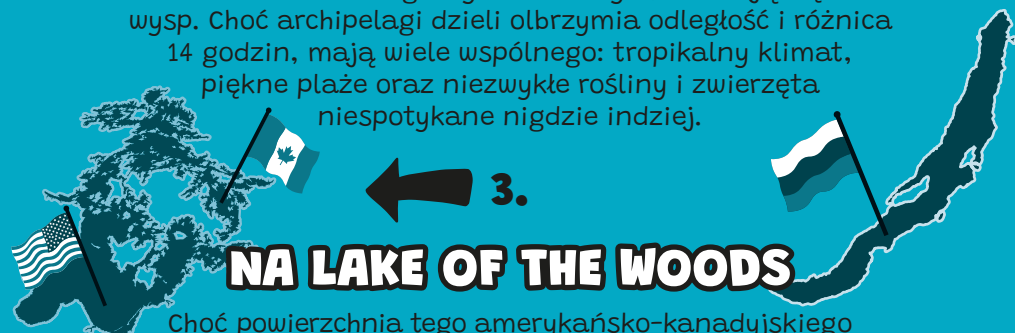
Choć Indonezję nazywa się „krajem tysiąca wysp”, to jednak Szwecja ma ich znacznie więcej – aż 267 570! Indonezja, mimo że na mapie wygląda na bardziej „rozsypaną”, ma ich około 17 500. Jak to możliwe? Nie ma jednej wspólnej zasady mówiącej, co jest już wyspą, a co tylko wystającą skałą. Według prawa międzynarodowego wyspa to naturalnie powstały obszar lądu, który z każdej strony jest otoczony wodą i nie znika pod jej powierzchnią podczas przyływu. Nie mówi jednak, jak duży musi być ten kawałek! Dlatego każde państwo ustala własne progi i w Szwecji jest to zaledwie 9 m² – mniej więcej tyle, ile niewielki pokój!

2.

NA HAWAJACH

W tym pojedynku zwycięzcą jest 50. stan Stanów Zjednoczonych – Hawaje! Ten wulkaniczny archipelag na samym środku Oceanu Spokojnego składa się oficjalnie ze 137 wysp. Najbliższy stały ląd jest oddalony około 4000 km (jak z Warszawy do Barcelony i z powrotem)! Seszele, które leżą na Oceanie Indyjskim, prawie 1600 km od wschodniego wybrzeża Afryki, składają się ze 115 wysp. Choć archipelagi dzieli olbrzymia odległość i różnica 14 godzin, mają wiele wspólnego: tropikalny klimat, piękne plaże oraz niezwykle rośliny i zwierzęta niespotykane nigdzie indziej.

3.

NA LAKE OF THE WOODS

Choć powierzchnia tego amerykańsko-kanadyjskiego jeziora ma około 4350 km², znajduje się na nim ponad 14 500 wysp! Rosyjski Bajkał jest ponad 7 razy większy (zajmuje około 31 700 km²), ale ma ich zaledwie 27. Skąd taka ogromna różnica? Lake of the Woods jest jeziorem polodowcowym. Przesuwający się lodowiec wyrzeźbił w skalistym podłożu liczne zagłębienia, pozostawiając tysiące wystających ponad wodę skał. Bajkał ma natomiast pochodzenie tektoniczne – powstał w głębokim pęknięciu skorupy ziemskiej, dlatego jest długi, wąski i ma niewiele wysp.

GDZIE JEST WIĘCEJ WULKANÓW*

?

1.

Na Antarktydzie czy w Europie?

2.

W Azji czy w Australii i Oceanii?

3.

Na lądzie czy pod wodą?

* aktywnych.